

Betænkning afgivet af Udvalget for Forretningsordenen den 11. maj 2022

Betænkning og indstilling

om

ændring af forretningsordenen for Folketinget

(Justering af rammerne for opfølgning på beretninger fra granskningskommissioner og visse undersøgelseskommissioner)

1. Baggrund

Udvalget for Forretningsordenen afgav den 24. marts 2021 en betænkning og indstilling om ændring af forretningsordenen for Folketinget (Ny ordning for undersøgelser med særlig parlamentarisk forankring, herunder indførelse af et granskningsudvalg), og den 13. april 2021 vedtog Folketinget det forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsordenen, som var indeholdt i betænkningen og indstillingen (beslutningsforslag nr. B 287, folketingsåret 2020-21).

Med forretningsordensændringen blev der i forretningsordenen indsat et nyt kapitel XIX om undersøgelser med særlig parlamentarisk forankring. Ændringen skal ses i sammenhæng med det forslag til lov om ændring af lov om undersøgelseskommissioner og retsplejeloven (Indførelse af granskningskommissioner, Folketingets samtykke til nedlæggelse af undersøgelseskommissioner m.v.), som justitsministeren fremsatte den 24. februar 2021, og som Folketinget vedtog ligeledes den 13. april 2021. Forretningsordensændringen og til dels også ændringen af lov om undersøgelseskommissioner – nu lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner – havde baggrund i en beretning om etablering af en undersøgelsesform med særlig parlamentarisk forankring, som Udvalget for Forretningsordenen afgav den 21. december 2020, og hvortil der henvises.

Det nye kapitel XIX i Folketingets forretningsorden, der består af §§ 61-68, indeholder regler om nedsættelse af Granskningsudvalget som et permanent underudvalg under Udvalget for Forretningsordenen og om Granskningsudvalgets sammensætning og funktionsmåde. Kapitlet indeholder endvidere regler om Granskningsudvalgets iværksættelse og gennemførelse af forundersøgelser om sager, der påkalder sig kritisk opmærksomhed i offentligheden eller i Folketinget, om afslutning af forundersøgelser og om iværksættelse og fastlæggelse af rammerne for egentlige undersøgelser,

herunder i form af granskningskommissioner, på grundlag af forundersøgelser.

Om opfølgningen på egentlige undersøgelser er det i § 68 bestemt, at udkommet af en uvildig advokatundersøgelse, en faglig ekspertudredning eller en granskningskommissions undersøgelse behandles i Granskningsudvalget, som afgiver indstilling til Udvalget for Forretningsordenen om, hvilke konklusioner eller tiltag udkommet bør føre til. Dog er det bestemt i § 68, stk. 2, at beretninger fra granskningskommissioner, der vedrører ministres, herunder afgåede ministres, forhold, behandles efter reglerne i forretningsordens kapitel XVIII om spørgsmål vedrørende ministeransvar. Dette indebærer, som det også er beskrevet i forarbejderne til bestemmelsen, at sådanne beretninger behandles på samme måde som beretninger fra undersøgelseskommissioner, der vedrører ministres, herunder afgåede ministres, forhold. Dette betyder bl.a., at en række regler om retssikkerhed for vedkommende minister eller ministre, som er fastsat i forretningsordenens §§ 56-58, finder anvendelse. Det betyder endvidere, at det er Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen, jf. forretningsordenens § 59, der skal varetage den videre behandling af sagen, efter at granskningskommissionens beretning foreligger.

Granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink (Minkkommissionen) blev som den første granskningskommission efter de nye regler nedsat med et kommissorium af 23. april 2021. Hertil kommer et tillægskommissorium af 19. november 2021 om politiets brug af et såkaldt action card i forbindelse med aflivningen af mink. Minkkommissionen forventes efter det oplyste af afgive beretning i juni 2022.

2. *Granskningsudvalgets og Udvalget for Forretningsordenens fornyede overvejelser om opfølgning på granskningskommissioners og visse undersøgelseskommissioners beretninger*

I forbindelse med den forestående afgivelse af beretning fra Minkkommissionen har Granskningsudvalget overvejet spørgsmålet om forretningsordenens regler for opfølgning på beretninger fra granskningskommissioner og undersøgelseskommissioner.

Granskningsudvalget anerkender, at det, da de nye regler i forretningsordenens kapitel XIX blev udarbejdet, var en nærliggende løsning at bestemme, som det blev i § 68, stk. 2, at granskningskommissioner, der vedrører ministres, herunder afgående ministres, forhold, behandles efter reglerne i kapitel XVIII. Herved blev det sikret, at reglerne i kapitel XVIII om rettigheder for vedkommende ministre, herunder ret til høring over kommissionsberetningen og mulige kritikpunkter og ret til en bisidder, fandt anvendelse også ved opfølgning på granskningskommissioners beretninger, i det omfang de vedrører ministres forhold.

Det er imidlertid Granskningsudvalgets opfattelse, at den valgte løsning skaber en u hensigtsmæssig forskel mellem de fora, som den parlamentariske opfølgning på en kommissionsberetning skal foregå i, alt efter om beretningen vedrører ministres forhold eller ej. Granskningsudvalget finder det mere hensigtsmæssigt – og bedre stemmende med hensynet til kontinuitet i den parlamentariske forankring af undersøgelsen – at der skabes parallelitet mellem forummet for iværksættelse af en undersøgelse og forummet for opfølgningen. Det vil konkret sige, at undersøgelser, som udspringer af en proces i Granskningsudvalget, også bør følges op i Granskningsudvalget. Dette bør gælde, uanset om der er tale om en granskningskommissions eller en undersøgelseskommissions undersøgelse.

De bestemmelser i forretningsordenens kapitel XVIII, der sikrer ministres retssikkerhed i forbindelse med opfølgningen, og som efter de nuværende regler alene gælder for den opfølgning i Udvalget for Forretningsordenen, som forberedes af Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen, bør som konsekvens af kompetenceændringen fremover også finde anvendelse ved Granskningsudvalgets forberedende opfølgning.

Det bemærkes, at Granskningsudvalget ikke aktuelt har forholdt sig til andre aspekter af Granskningsudvalgets opgaver og kompetencer, men at der vil skulle ske en samlet evaluering af ordningen for granskningskommissioner m.v., efter at den første granskningskommissionsundersøgelse er gennemført.

Bemærkninger til forslaget

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter forretningsordenens § 56, 1. pkt., behandles alle beretninger fra undersøgelseskommissioner, der vedrører ministres, herunder afgående ministres, forhold, af Udvalget for Forretningsordenen med henblik på eventuel indstilling om ansvarsspørgsmålet. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng

Granskningsudvalget har på baggrund af ovenstående overvejelser, som Udvalget for Forretningsordenen tilslutter sig, anmodet Udvalget for Forretningsordenen om at afgive denne betænkning og indstilling.

Indstilling

Herefter indstiller *udvalget* de i nedenstående forslag til folketingsbeslutning indeholdte ændringer af forretningsordenen til *vedtagelse*.

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for Folketinget

(Justering af rammerne for opfølgning på beretninger fra granskningskommissioner og visse undersøgelseskommissioner)

§ 1

I forretningsordenen for Folketinget, som vedtaget den 17. december 1953 og ændret senest den 13. april 2021, foretages følgende ændringer:

1. I § 59, 1. pkt., indsættes efter »ovennævnte opgaver«: », jf. dog § 68, stk. 1«.

2. § 68 affattes således:

»§ 68. Udkommet af en undersøgelse iværksat efter § 65 behandles i Granskningsudvalget. Granskningsudvalget afgiver indstilling til Udvalget for Forretningsordenen om, hvilke konklusioner eller tiltag udkommet bør føre til, herunder om eventuelt ansvar for ministre, herunder afgående ministre.

Stk. 2. Ved Granskningsudvalgets behandling af beretninger fra granskningskommissioner eller undersøgelseskommissioner, der vedrører ministres, herunder afgående ministres, forhold, gælder reglerne i § 56, 2. pkt., og §§ 57 og 58 tilsvarende.«

§ 2

Folketingsbeslutningen træder i kraft dagen efter vedtagelsen.

med § 59, hvorefter den forberedende behandling af bl.a. beretninger fra undersøgelseskommissioner foregår i Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen, som afgiver udtalelse til Udvalget for Forretningsordenen til brug for dettes beretning eller betænkning til Folketinget.

Som konsekvens af beslutningsforslagets § 1, nr. 2, foreslås der i § 59, 1. pkt., indsat en henvisning til det foreslåede § 68, stk. 1. Herved tydeliggøres, at behandlingen af udkommet af en undersøgelseskommissions undersøgelse, som er

initieret af Granskningsudvalget, skal foregå i Granskningsudvalget frem for i Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen. Granskningsudvalget vil skulle afgive indstilling til Udvalget for Forretningsordenen på grundlag af behandlingen.

Til nr. 2

Forretningsordenens § 68 foreslås nyaffattet.

Den foreslåede affattelse af § 68, stk. 1, indebærer, at det generelt vil gælde, at undersøgelser, som er iværksat efter Granskningsudvalgets initiativ, også skal følges op i Granskningsudvalget. Det vil gælde alle de former for undersøgelser, som er mulige efter bestemmelsen i § 65, stk. 1, dvs. uvildige advokatundersøgelser, faglige ekspertudredninger, granskningskommissioner og undersøgelseskommissioner, og uanset om undersøgelsen vedrører ministres, herunder afgåede ministres, forhold. Det vil endvidere gælde i tilfælde, hvor Folketinget har truffet beslutning om iværksættelse af undersøgelsen og formen herfor efter reglen i § 65, stk. 2. Granskningsudvalget vil som hidtil skulle afgive indstilling til Udvalget for Forretningsordenen om, hvilke konklusioner eller tiltag udkommet af en undersøgelse bør

føre til. Det præcises, at dette vil kunne omfatte spørgsmålet om eventuelt ansvar for ministre, herunder afgåede ministre.

Med den foreslåede affattelse af § 68, stk. 2, bestemmes, at reglerne i forretningsordenens § 56, 2. pkt., og §§ 57 og 58 skal gælde tilsvarende ved Granskningsudvalgets behandling af beretninger fra granskningskommissioner eller undersøgelseskommissioner, der vedrører ministres, herunder afgåede ministres, forhold. Herved skabes parallelitet til de retssikkerhedsgarantier, der gælder for ministre, herunder afgåede ministre, ved Udvalget for Forretningsordenens behandling og Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenens forberedende behandling af en undersøgelseskommissions beretning efter forretningsordenens kapitel XVIII.

Til § 2

Det foreslås, at folketingsbeslutningen træder i kraft dagen efter vedtagelsen. Dette indebærer, at ændringerne også vil finde anvendelse for den allerede nedsatte granskningskommission om sagen om aflivning af mink (Minkkommissionen).

Henrik Dam Kristensen (S) fmd. Karen Ellemann (V) nfmd. Pia Kjærsgaard (DF) Trine Torp (SF)

Rasmus Helveg Petersen (RV) Mogens Jensen (S) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) Anne Paulin (S) Leif Lahn Jensen (S)

Lennart Damsbo-Andersen (S) Kirsten Normann Andersen (SF) Andreas Steenberg (RV) Peder Hvelplund (EL)

Susanne Zimmer (FG) Sophie Løhde (V) Thomas Danielsen (V) Hans Christian Schmidt (V) Mai Mercado (KF)

Peter Seier Christensen (NB) Simon Emil Ammitzbøll-Bille (UFG)

Liberal Alliance, Alternativet, Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	49	Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti (FG)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	39	Alternativet (ALT)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Kristendemokraterne (KD)	1
Radikale Venstre (RV)	14	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	13	Siumut (SIU)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Sambandsflokkurin (SP)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Nye Borgerlige (NB)	4	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	10
Liberal Alliance (LA)	3		